

Η αρχή της επικουρικότητας

Η αρχή της επικουρικότητας, η οποία κατοχυρώνεται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, ορίζει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες η Ένωση έχει προτεραιότητα δράσης έναντι των κρατών μελών στους τομείς που δεν υπάγονται στην αποκλειστική αρμοδιότητά της.

Νομική βάση

Άρθρο 5, παράγραφος 3 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ) και Πρωτόκολλο (αριθ. 2) σχετικά με την εφαρμογή των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας.

Στόχοι

Η αρχή της επικουρικότητας και η αρχή της αναλογικότητας διέπουν την άσκηση των αρμοδιοτήτων της ΕΕ. Στους τομείς που δεν υπάγονται στην αποκλειστική αρμοδιότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η αρχή της επικουρικότητας έχει ως στόχο να προασπίσει τη δυνατότητα των κρατών μελών να λαμβάνουν αποφάσεις και μέτρα, νομιμοποιεί δε την παρέμβαση της Ένωσης, εάν οι στόχοι ενός μέτρου δεν μπορούν να επιτευχθούν επαρκώς από τα κράτη μέλη, αλλά μπορούν μάλλον να επιτευχθούν καλύτερα σε ενωσιακό επίπεδο, «λόγω της κλίμακας ή των αποτελεσμάτων της προβλεπόμενης δράσης». Στόχος της ενσωμάτωσης αναφοράς στην αρχή της επικουρικότητας στις Συνθήκες της ΕΕ ήταν επίσης να ασκούνται οι αρμοδιότητες όσο το δυνατόν εγγύτερα στον πολίτη, σύμφωνα με την αρχή της εγγύτητας που προβλέπεται στο άρθρο 10 παράγραφος 3 της ΣΕΕ.

Επιτεύγματα

A. Προέλευση και ιστορία

Η αρχή της επικουρικότητας κατοχυρώθηκε επίσημα με τη Συνθήκη του Μάαστριχτ, η οποία περιέλαβε σχετική αναφορά στη Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (ΣΕΚ). Ωστόσο, το κριτήριο της επικουρικότητας είχε ήδη εισαχθεί στην πολιτική για το περιβάλλον με την Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη (1987), χωρίς όμως να γίνεται ρητή αναφορά σε αυτό. Στην απόφασή του της 21ης Φεβρουαρίου 1995 (υπόθεση T-29/92), το Πρωτοδικείο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων έκρινε ότι, προτού τεθεί σε ισχύ η ΣΕΕ, η αρχή της επικουρικότητας δεν αποτελούσε γενική αρχή του δικαίου βάσει της οποίας έπρεπε να κρίνεται η νομιμότητα των κοινοτικών δράσεων.

Χωρίς να αλλάξει τη διατύπωση της μνείας στην αρχή της επικουρικότητας στο αναριθμημένο άρθρο 5 εδάφιο 2 της ΣΕΚ, η Συνθήκη του Άμστερνταμ προσάρτησε στη ΣΕΚ το «Πρωτόκολλο σχετικά με την εφαρμογή των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας». Κατ' αυτόν τον τρόπο, η συνολική προσέγγιση σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της επικουρικότητας, που συμφωνήθηκε στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Εδιμβούργου το 1992, απέκτησε νομικά δεσμευτική ισχύ και υπόκειται σε δικαστικό έλεγχο μέσω του πρωτοκόλλου για την επικουρικότητα.

Η Συνθήκη της Λισαβόνας περιέλαβε την αρχή της επικουρικότητας στο άρθρο 5 παράγραφος 3 της ΣΕΕ και κατέργησε την αντίστοιχη διάταξη της ΣΕΚ, διατηρώντας, ωστόσο, τη διατύπωσή της. Προσέθεσε επίσης ρητή αναφορά στην περιφερειακή και τοπική διάσταση της αρχής της επικουρικότητας. Επίσης, η Συνθήκη της Λισαβόνας αντικατέστησε το πρωτόκολλο του 1997, σχετικά με την εφαρμογή των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας, με ένα νέο πρωτόκολλο με τον ίδιο τίτλο (πρωτόκολλο αριθ. 2), του οποίου η βασική καινοτομία συνίσταται στον νέο ρόλο που αποδίδεται στα εθνικά κοινοβούλια όσον αφορά τον έλεγχο τήρησης της αρχής της επικουρικότητας (1.3.5).

B. Ορισμός

Γενικός στόχος της αρχής της επικουρικότητας είναι η διασφάλιση ενός βαθμού ανεξαρτησίας σε μια ιεραρχικά κατώτερη αρχή έναντι ενός ανώτερου οργάνου ή σε μια τοπική αρχή έναντι της κεντρικής κυβέρνησης. Αφορά, επομένως, την κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ των διαφόρων επιπέδων εξουσίας, αρχή που αποτελεί τη θεσμική βάση των κρατών με ομοσπονδιακή δομή.

Όταν εφαρμόζεται στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η αρχή της επικουρικότητας λειτουργεί ως κριτήριο που ρυθμίζει την άσκηση των μη αποκλειστικών αρμοδιοτήτων της Ένωσης. Αποκλείει την παρέμβαση της Ένωσης, όταν ένα ζήτημα μπορεί να ρυθμιστεί αποτελεσματικά από τα κράτη μέλη σε κεντρικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο, νομιμοποιεί δε την Ένωση να ασκήσει τις εξουσίες της, όταν τα κράτη μέλη δεν είναι σε θέση να επιτύχουν τους στόχους μιας προτεινόμενης δράσης κατά τρόπο ικανοποιητικό και όταν η δράση σε επίπεδο Ένωσης μπορεί να επιφέρει προστιθέμενη αξία.

Σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 3 της ΣΕΕ, η παρέμβαση των θεσμικών οργάνων της Ένωσης δυνάμει της αρχής της επικουρικότητας επιτρέπεται υπό τρεις όρους: α) δεν πρέπει να αφορά τομέα που εμπίπτει στην αποκλειστική αρμοδιότητα της Ένωσης (μη αποκλειστική αρμοδιότητα)· β) οι στόχοι της σχεδιαζόμενης δράσης είναι αδύνατο να επιτευχθούν επαρκώς από τα κράτη μέλη (ανάγκη)· γ) η δράση μπορεί, λόγω της κλίμακας ή των επιπτώσεών της, να εκτελεσθεί με μεγαλύτερη επιτυχία από την Ένωση (προστιθέμενη αξία).

Γ. Πεδίο εφαρμογής

1. Η οριοθέτηση των αρμοδιοτήτων της Ένωσης

Η αρχή της επικουρικότητας εφαρμόζεται μόνο σε τομείς ως προς τους οποίους η αρμοδιότητα είναι επιμερισμένη μεταξύ της Ένωσης και των κρατών μελών της. Μετά την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισαβόνας οριοθετήθηκαν ακριβέστερα οι αρμοδιότητες που ανατίθενται στην Ένωση. Στο πρώτο μέρος τίτλος I της

Συνθήκης για την λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) γίνεται ταξινόμηση των αρμοδιοτήτων της Ένωσης σε τρεις κατηγορίες (αποκλειστικές αρμοδιότητες, συντρέχουσες αρμοδιότητες και υποστηρικτικές αρμοδιότητες) και παρατίθενται οι τομείς που καλύπτονται από τις τρεις κατηγορίες.

2. Περιπτώσεις εφαρμογής

Η αρχή της επικουρικότητας εφαρμόζεται σε όλα τα θεσμικά όργανα της Ένωσης και έχει πρακτική σημασία ιδίως στο πλαίσιο των νομοθετικών διαδικασιών. Η Συνθήκη της Λισαβόνας ενίσχυσε τον ρόλο των εθνικών κοινοβουλίων και του Δικαστηρίου, όσον αφορά τον έλεγχο τήρησης της αρχής της επικουρικότητας. Εκτός από τη ρητή αναφορά στην υποεθνική διάσταση της αρχής της επικουρικότητας, η Συνθήκη της Λισαβόνας ενίσχυσε επίσης τον ρόλο της Επιτροπής των Περιφερειών και παρέσχε στα περιφερειακά κοινοβούλια που διαθέτουν νομοθετικές αρμοδιότητες τη δυνατότητα να συμμετέχουν στον μηχανισμό προηγούμενης «έγκαιρης προειδοποίησης», δυνατότητα ωστόσο που επαφίεται στη διακριτική ευχέρεια των εθνικών κοινοβουλίων.

Δ. Έλεγχος εκ μέρους των εθνικών κοινοβουλίων

Σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 3 και με το άρθρο 12 στοιχείο β) της ΣΕΕ, τα εθνικά κοινοβούλια μεριμνούν για την τήρηση της αρχής της επικουρικότητας σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο πρωτόκολλο αριθ. 2. Βάσει της προαναφερόμενης διαδικασίας προηγούμενης «έγκαιρης προειδοποίησης», κάθε εθνικό κοινοβούλιο ή κάθε σώμα εθνικού κοινοβουλίου μπορεί, εντός οκτώ εβδομάδων από την ημερομηνία διαβίβασης ενός σχεδίου νομοθετικής πράξης, να απευθύνει στους Προέδρους του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής αιτιολογημένη γνώμη στην οποία εκθέτει τους λόγους για τους οποίους εκτιμά ότι το υπό εξέταση σχέδιο δεν τηρεί την αρχή της επικουρικότητας. Εάν η αιτιολογημένη γνώμη προέρχεται από τουλάχιστον το ένα τρίτο των ψήφων που μοιράζονται τα εθνικά κοινοβούλια (μία ψήφος ανά σώμα για τα κοινοβούλια με δύο σώματα, δύο ψήφοι για τα κοινοβούλια με ένα σώμα), το σχέδιο πρέπει να επανεξεταστεί («κίτρινη κάρτα»). Το θεσμικό όργανο από το οποίο προέρχεται το σχέδιο νομοθετικής πράξης δύναται να αποφασίσει να διατηρήσει, να τροποποιήσει ή να αποσύρει το σχέδιο, αιτιολογώντας την απόφασή του αυτή. Για τα σχέδια πράξεων που σχετίζονται με την αστυνομική ή τη δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις, το ελάχιστο όριο είναι χαμηλότερο (ένα τέταρτο των ψήφων). Εφόσον, στο πλαίσιο της συνήθους νομοθετικής διαδικασίας, τουλάχιστον η απλή πλειοψηφία των ψήφων που αναλογούν στα εθνικά κοινοβούλια αμφισβητεί τη συμβατότητα μιας νομοθετικής πρότασης με την αρχή της επικουρικότητας και η Επιτροπή αποφασίσει να διατηρήσει την πρότασή της, το ζήτημα διαβιβάζεται στον νομοθέτη (το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο), που αποφαινεται σε πρώτη ανάγνωση. Εάν ο νομοθέτης κρίνει ότι η νομοθετική πρόταση δεν συνάδει με την αρχή της επικουρικότητας, δύναται να την απορρίψει με την πλειοψηφία του 55% των μελών του Συμβουλίου ή με την πλειοψηφία των ψηφισάντων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο («πορτοκαλί κάρτα»).

Μέχρι σήμερα, η διαδικασία της «κίτρινης κάρτας» έχει ενεργοποιηθεί τρεις φορές, ενώ η διαδικασία της «πορτοκαλί κάρτας» δεν έχει εφαρμοστεί ποτέ. Τον Μάιο του 2012 δόθηκε για πρώτη φορά «κίτρινη κάρτα» σε [πρόταση κανονισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την άσκηση του δικαιώματος ανάληψης συλλογικής](#)

[δράσης στο πλαίσιο της ελευθερίας εγκατάστασης και της ελευθερίας παροχής υπηρεσιών \(«Monti II»](#))[1]. Δώδεκα εθνικά κοινοβούλια ή σώματα των κοινοβουλίων αυτών επί συνόλου 40 έκριναν ότι η πρόταση δεν ήταν σύμφωνη με την αρχή της επικουρικότητας από άποψη περιεχομένου. Η Επιτροπή απέσυρε τελικά την πρότασή της, διατυπώνοντας ωστόσο την εκτίμηση ότι δεν υφίστατο παραβίαση της αρχής της επικουρικότητας. Τον Οκτώβριο 2013, μια ακόμα «κίτρινη κάρτα» δόθηκε από 14 σώματα εθνικών κοινοβουλίων 11 κρατών μελών στην [πρόταση κανονισμού σχετικά με τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας](#)[2]. Αφού ανέλυσε τις αιτιολογημένες γνώμες των εθνικών κοινοβουλίων, η Επιτροπή αποφάσισε να [διατηρήσει την πρόταση](#)[3], με το επιχείρημα ότι ήταν σύμφωνη με την αρχή της επικουρικότητας. Τέλος, τον Μάιο του 2016, εκδόθηκε τρίτη «κίτρινη κάρτα» από 14 σώματα 11 κρατών μελών κατά της [πρότασης αναθεώρησης της οδηγίας για την απόσπαση των εργαζομένων](#)[4]. Η Επιτροπή αιτιολόγησε την πρόθεσή της να εμμένει στην πρότασή της με πληθώρα [επιχειρημάτων](#)[5], δεδομένου ότι, κατά τη γνώμη της, δεν παραβιάζει την αρχή της επικουρικότητας, επειδή η απόσπαση των εργαζομένων συνιστά, εξ ορισμού, διακρατικό ζήτημα.

E. Δικαστικός έλεγχος

Η τήρηση της αρχής της επικουρικότητας υπόκειται σε εκ των υστέρων έλεγχο (μετά την έγκριση της νομοθετικής πράξης), μέσω προσφυγής ενώπιον του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτό διευκρινίζεται και στο πρωτόκολλο. Τα θεσμικά όργανα της Ένωσης διαθέτουν ευρεία διακριτική ευχέρεια κατά την εφαρμογή αυτής της αρχής. Ωστόσο, στις αποφάσεις του στις υποθέσεις [C-84/94](#) και [C-233/94](#), το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι η συμμόρφωση με την αρχή της επικουρικότητας συγκαταλέγεται στις περιπτώσεις όπου υφίσταται υποχρέωση αιτιολόγησης δυνάμει του άρθρου 296 της ΣΛΕΕ. Η απαίτηση αυτή εκπληρώνεται, εάν από την ανάγνωση των αιτιολογικών σκέψεων συνάγεται ότι η αρχή τηρήθηκε. Σε μια πιο πρόσφατη απόφαση ([υπόθεση C-547/14](#), *Philipp Morris*, σκέψη 218), το Δικαστήριο επανέλαβε ότι οφείλει να εξακριβώσει «αν ο νομοθέτης της Ένωσης μπορούσε να κρίνει, βάσει εμπειριστατωμένων στοιχείων, ότι ο επιδιωκόμενος από την προβλεπόμενη δράση σκοπός ήταν δυνατόν να επιτευχθεί ευχερέστερα στο επίπεδο της Ένωσης». Όσον αφορά τις διαδικαστικές εγγυήσεις και, ιδίως, την υποχρέωση αιτιολόγησης όσον αφορά την επικουρικότητα, το Δικαστήριο υπενθύμισε ότι η τήρηση της εν λόγω υποχρέωσης «πρέπει να εκτιμάται όχι μόνο βάσει του γράμματος της αμφισβητούμενης πράξης, αλλά και του πλαισίου στο οποίο η πράξη αυτή εντάσσεται καθώς και των περιστάσεων της υπόθεσης» (σκέψη 225).

[1] Πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου για την άσκηση του δικαιώματος ανάληψης συλλογικής δράσης στο πλαίσιο της ελευθερίας εγκατάστασης και της ελευθερίας παροχής υπηρεσιών (COM(2012)0130).

[2] Πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου σχετικά με τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας ([COM\(2013\)0534](#)).

[3] Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και τα Εθνικά Κοινοβούλια για την αναθεώρηση της πρότασης κανονισμού του Συμβουλίου σχετικά με τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας σε ό,τι αφορά την αρχή της επικουρικότητας, σύμφωνα με το πρωτόκολλο αριθ. 2 (COM(2013)0851).

[4] Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση της οδηγίας 96/71/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Δεκεμβρίου 1996 σχετικά με την απόσπαση εργαζομένων στο πλαίσιο παροχής υπηρεσιών (COM(2016)0128).

[5] Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και τα εθνικά κοινοβούλια για την πρόταση οδηγίας όσον αφορά την τροποποίηση της οδηγίας σχετικά με την απόσπαση εργαζομένων, ως προς την αρχή της επικουρικότητας, σύμφωνα με το πρωτόκολλο αριθ. 2 (COM(2016)0505).

Τα κράτη μέλη μπορούν να ασκούν προσφυγές ακύρωσης κατά νομοθετικής πράξης ενώπιον του Δικαστηρίου για λόγους παραβίασης της αρχής της επικουρικότητας εξ ονόματος του εθνικού κοινοβουλίου τους ή σώματος αυτού, σύμφωνα με το νομικό τους σύστημα. Η ίδια δυνατότητα προσφυγής κατά νομοθετικών πράξεων παρέχεται και στην Επιτροπή των Περιφερειών, εάν η ΣΛΕΕ προβλέπει διαβούλευση με την ΕΠ.

Ο ρόλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ήταν ο εμπνευστής της έννοιας της επικουρικότητας όταν, στις 14 Φεβρουαρίου 1984, κατά την έγκριση του σχεδίου της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, πρότεινε μια διάταξη που προέβλεπε ότι, όπου η Συνθήκη αναθέτει στην Ένωση αρμοδιότητα συντρέχουσα με την αρμοδιότητα των κρατών μελών, τα κράτη μέλη ενεργούν μόνον εάν η Ένωση δεν έχει νομοθετήσει. Επιπλέον, τόνισε ότι η Ένωση πρέπει να ενεργεί μόνο στις περιπτώσεις που μια ενέργεια είναι πιο αποτελεσματική εάν αναληφθεί από κοινού και όχι από μεμονωμένα κράτη μέλη.

Το Κοινοβούλιο επανέλαβε αυτές τις προτάσεις σε μεγάλο αριθμό ψηφισμάτων (για παράδειγμα, στα ψηφίσματα της 23ης Νοεμβρίου και της 14ης Δεκεμβρίου 1989, της 12ης Ιουλίου και της 21ης Νοεμβρίου 1990 και της 18ης Μαΐου 1995), στα οποία επιβεβαίωσε την προσήλωσή του στην αρχή της επικουρικότητας.

A. Διοργανικές συμφωνίες

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε μια σειρά μέτρων για την εκπλήρωση του ρόλου του βάσει των Συνθηκών, όσον αφορά την εφαρμογή της αρχής της επικουρικότητας. Σύμφωνα με το άρθρο 42 του Κανονισμού του, «το Κοινοβούλιο, κατά την εξέταση πρότασης νομοθετικής πράξης, δίνει ιδιαίτερη προσοχή στην τήρηση των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας». Η Επιτροπή Νομικών Θεμάτων είναι η κοινοβουλευτική επιτροπή που έχει οριζόντια αρμοδιότητα όσον αφορά την παρακολούθηση της τήρησης της αρχής της επικουρικότητας. Στο πλαίσιο αυτό, συντάσσει τακτικά έκθεση σχετικά με τις ετήσιες εκθέσεις της Επιτροπής για την επικουρικότητα και την αναλογικότητα.

Το Συμβούλιο, το Κοινοβούλιο και η Επιτροπή υπέγραψαν, στις 25 Οκτωβρίου 1993, διοργανική συμφωνία στην οποία διατυπώνεται ρητά η βούληση και των τριών θεσμικών οργάνων να προβούν σε αποφασιστικά βήματα στον τομέα αυτό. Με αυτόν τον τρόπο δεσμεύτηκαν να σέβονται την αρχή της επικουρικότητας. Η συμφωνία ορίζει, μέσω διαδικασιών εφαρμογής της αρχής της επικουρικότητας, τους όρους άσκησης των αρμοδιοτήτων που οι Συνθήκες αναθέτουν στα θεσμικά όργανα της Ένωσης, ώστε να μπορούν να επιτευχθούν οι στόχοι που καθορίζονται στις Συνθήκες. Η Επιτροπή δεσμεύτηκε να λαμβάνει υπόψη την αρχή της επικουρικότητας και να αποδεικνύει την τήρησή της. Το ίδιο ισχύει για το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων που τους έχουν ανατεθεί.

Σύμφωνα με τη [διοργανική συμφωνία «για τη βελτίωση της νομοθεσίας»](#) του Απριλίου 2016^[6] (η οποία αντικατέστησε τη συμφωνία της 31ης Δεκεμβρίου 2003 και τη διοργανική κοινή προσέγγιση για την εκτίμηση επιπτώσεων του Νοεμβρίου 2005), η

[6] Διοργανική συμφωνία μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου, ΕΕ L 123 της 12.5.2016, σ. 1.

Επιτροπή οφείλει να επεξηγή στις αιτιολογικές εκθέσεις της πώς δικαιολογούνται τα προτεινόμενα μέτρα υπό το πρίσμα της αρχής της επικουρικότητας και να λαμβάνει υπόψη αυτή την αρχή στις εκτιμήσεις επιπτώσεων που εκπονεί. Επιπλέον, δυνάμει της [συμφωνίας-πλασίου της 20ής Νοεμβρίου 2010](#)^[7], το Κοινοβούλιο και η Επιτροπή δεσμεύονται να συνεργάζονται με τα εθνικά κοινοβούλια για να τα διευκολύνουν στην άσκηση της αρμοδιότητάς τους να ελέγχουν τη συμμόρφωση με την αρχή της επικουρικότητας.

B. Ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Στο [ψήφισμά του της 13ης Μαΐου 1997](#)^[8], το Κοινοβούλιο διευκρίνισε ήδη ότι η αρχή της επικουρικότητας έχει δεσμευτικό νομικό χαρακτήρα, τονίζοντας ωστόσο ότι η εφαρμογή της δεν θα πρέπει ούτε να εμποδίζει την Ένωση να ασκεί τις αποκλειστικές αρμοδιότητές της, ούτε να χρησιμοποιείται ως πρόσχημα για την αμφισβήτηση του κοινοτικού κεκτημένου. Στο [ψήφισμά του της 8ης Απριλίου 2003](#)^[9], το Κοινοβούλιο πρόσθεσε ότι οι διαφορές πρέπει να επιλύονται, κατά προτίμηση, σε πολιτικό επίπεδο, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη τις προτάσεις της Συνέλευσης για το Μέλλον της Ευρώπης περί δημιουργίας εκ μέρους των εθνικών κοινοβουλίων ενός «μηχανισμού έγκαιρης προειδοποίησης» για ζητήματα επικουρικότητας. Ο μηχανισμός αυτός ενσωματώθηκε πράγματι στη Συνθήκη της Λισαβόνας (βλ. ανωτέρω και σημείο [1.3.5](#)).

Στο [ψήφισμά του της 13ης Σεπτεμβρίου 2012](#)^[10], το Κοινοβούλιο εξέφρασε την ικανοποίησή του για τη μεγαλύτερη συμμετοχή των εθνικών κοινοβουλίων στον έλεγχο των νομοθετικών προτάσεων υπό το πρίσμα των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας, πρότεινε δε να εξεταστούν τρόποι για την άρση των τυχόν εμποδίων στη συμμετοχή των εθνικών κοινοβουλίων στον μηχανισμό ελέγχου της επικουρικότητας.

Στο τελευταίο [ψήφισμά του της 18ης Απριλίου 2018](#)^[11], το Κοινοβούλιο σημείωσε την απότομη αύξηση του αριθμού των αιτιολογημένων γνωμών που υπέβαλαν τα εθνικά κοινοβούλια, η οποία αποκαλύπτει την αυξανόμενη συμμετοχή τους στη διαδικασία λήψης αποφάσεων της Ένωσης. Επίσης εξέφρασε ικανοποίηση για το ενδιαφέρον των εθνικών κοινοβουλίων να αναλάβουν πιο προορατικό ρόλο μέσω της χρήσης μιας διαδικασίας «πράσινης κάρτας». Στο πλαίσιο αυτό, συνέστησε να αξιοποιηθούν πλήρως τα υφιστάμενα μέσα που θα επιτρέψουν στα εθνικά κοινοβούλια

[7] Συμφωνία-πλαίσιο για τις σχέσεις μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ΕΕ L 304 της 20.11.2010, σ. 47.

[8] Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με την ετήσια έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο — «Βελτίωση της νομοθεσίας 1997», ΕΕ C 98 της 9.4.1999, σ. 500.

[9] Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με την έκθεση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο για τη βελτίωση της νομοθεσίας 2000 (σύμφωνα με το άρθρο 9 του Πρωτοκόλλου της Συνθήκης ΕΚ σχετικά με την εφαρμογή των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας) και σχετικά με την έκθεση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο για τη βελτίωση της νομοθεσίας 2001 (σύμφωνα με το άρθρο 9 του Πρωτοκόλλου της Συνθήκης ΕΚ σχετικά με την εφαρμογή των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας), ΕΕ C 64Ε της 12.3.2004, σ. 135.

[10] Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 13ης Σεπτεμβρίου 2012 σχετικά με την 18η έκθεση για τη βελτίωση της νομοθεσίας — Εφαρμογή των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας (2010), ΕΕ C 353 Ε της 3.12.2013, σ. 117.

[11] Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 18ης Απριλίου 2018 σχετικά με τις ετήσιες εκθέσεις 2015-2016 για την επικουρικότητα και την αναλογικότητα, Κείμενα που εγκρίθηκαν, [P8_TA\(2018\)0120](#).

να συμμετέχουν στη νομοθετική διαδικασία χωρίς να δημιουργήσουν νέες θεσμικές και διοικητικές δομές.

Roberta Panizza
04/2019

